

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsakega torka v tretji četrtletni meseci. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ danu poprej. Osta mu je 50 kr. sa bele letu. — Episi in kleriki naj se poslužajo: središčnemu „DOMOLJUBU“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inštrati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačijejo po dogovoru.

Štev. 4. V Ljubljani, 18. februarija 1897. Letnik X.

Nadškofje in škofje avstrijski

vernikom svojih škofij mir, pozdrav in blagoslov v Jezusu Kristusu, Gospodu našem!

Državni zbor je po svojem šestletnem delovanju razpuščen, in še smo pred novimi volitvami, ki se bodo vršile čez nekaj tednov. Zopet bodo oddali avstrijski narodi svoj glas, da označijo može, katerim hočejo zaupati svoje zastopstvo v najvažnejšem zboru, ki bo pomagal odločevati o sreči ali nesreči naše države.

Blizajoče se volitve pa so še posebnega pomena zaradi tega, ker se jih bodo udeležili tudi tisti ljudski sloji, ki doslej še niso imeli volilne pravice. Velika važnost volitev nalaga nam, vašim višjim pastirjem, vesno dolžnost, da se zopet obračamo do vas z nekaterimi višjepastirskimi opomini, vas podučimo o volilni dolžnosti ter spodbudimo, da jo spolnujete.

Državni zbor je postavljen zastop narodov. Ž njim deli vladar pravico, dajati postavbe. Brez prijetja državnega zbora se ne izda nobena nova državna postava; brez njegovega odobrenja ne more vlada pobirati nikakih novih davkov, ne more napravljati nikakih novih izdatkov. Sreča celega ljudstva, trezni in pametni napredek v postavitvah, odprava skelečih napak, mirni razvoj verskega, narodnega in socialnega življenja narodov, vse to je odvisno od mišljenja in delovanja državnega

Podlaga sreče narodov je vera; versko življenje pa koži sv. cerkev. V sv. cerkvi je sklanili božji svetlobar, zakaj, če bi ne bilo svetlobe, ne bi bilo življenja, da je deli narodu svetlobo in življenje. To življenje nalaga torej sv. cerkvi in pastirjem, da se posvečijo vsemu, kar je v njihovi moči, da bi jim pomagali, da se lahko razvijajo in napredujejo. Vse to, kar je v njihovi moči, da bi jim pomagali, da se lahko razvijajo in napredujejo. Vse to, kar je v njihovi moči, da bi jim pomagali, da se lahko razvijajo in napredujejo.

Ze to domoljubno razmišljanje bi nas popolnoma opravičevalo, ako bi vas mi, vaši višji pastirji, podpirali s svojim svetom, da prav izvršajete to svojo državljansko pravico. Toda še drug vzrok je, ki nam neravnosti nalaga dolžnost, da vam pojasnimo vašo volilno dolžnost.

Ljudski zastopniki v državnem zboru namreč ne uplivajo samo na državno in državljansko življenje, ampak tudi na versko, cerkveno življenje. Sedanja ustava prisloja namreč državnemu zboru pravico, da se posvetuje in odločuje o vsem širnem polju odgoje in poduka, prisloja mu celo pravico, da določa razmerje med cerkvijo in državo, ter urejuje zunanje cerkvene razmere. Ali pa more biti pastirjem sv. cerkve vse ono, se deli obravnavajo ta vprašanja temeljito in stvarno, v cerkvenem duhu, nli pa nasproti s predsodki, prezirljivo, ali pa celo sovražno? Ali nas ne očui skušnija, da so se naše odgovornosti in naša dolžnost, da se za

v teh zadevah prejšnje čase storile osodepolne napake, vseh katerih ne trpi le cerkev, ampak tudi državni red?

Največjega pomena je torej, komu izročite tako veličan posel, kakor je posel državnega poslanstva; od njega bodo tudi odvisne vaše najsvetejše zadeve. Zato si ne moremo kaj, da bi se ne obrnili po svoji dolžnosti na vas z očetovskimi opomini, da se poslužujete svoje volilne pravice tako, da bo v prid in blagoslov vsem vašim koristim.

Že ob zadnjem splošnem avstrijskem katoliškem shodu smo javno izrekli, kateri oziri morajo voditi delovanje katoličanov v državnem zastopu, in v zastopih kraljevin in deželâ. Ne bode odveč, da vam ta navodila še enkrat ponovimo.

Podlaga sreče narodov je vera; versko življenje pa goji sv. cerkev. V sv. cerkvi je shranil božji Zveličar zaklade svojega nauka in svoje milosti, da je deli narodom cele zemlje v zveličanje. Te vzvišene naloge torej sv. cerkev ni prejela od nobene posvetne oblasti, ampak od svojega ustanovitelja, našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa; zato tudi ne more trpeti, da bi jo pri tej nalogi ovirala kaka posvetna oblast; zahtevati mora, da jo more popolnoma prosto izvrševati. Vaši višji pastirji so se pa že opetovano pritoževali, da cerkev v Avstriji te prostosti nima, da marveč državno zakonodajstvo globoko posega v cerkveno področje, da se v marsičem ne morejo prosto razvijati v cerkvi delujoče sile, ter da je delovanje cerkve in njenih služabnikov pod težkim jorbstvom.

Sicer radi priznavamo, da se je zadnja leta pač marsikaj zboljšalo: vlada in zbornice so obravnavale pravične zahteve in pritožbe cerkve vidno z večjo dobrohotnostjo, kot prej. Toda olajšave, ki so v sled tega nastale, so vendar le bolj posrantskega pomena, zakoni pa, ki kratijo cerkveno prostost, so še v veljavi, kakor so bili poprej. Pa, kako lahko se z novega vzbudé stare strankarske strasti, da prično sovražno izvajati one postave, ter tako stare spone trje napno in cerkev v nove uklonejo. Vprašajte sedaj same sebe: Ali bi možje, ki sami ne verujejo reanic sv. vere, in sami ne čielajo njenih najsvetejših in najčastitljivših naprav, ali bi zastopali taki možje vaše verske koristi v državnem zboru tako, kakor morate vi sami želeli in pričakovati? Ako morate pa na to vprašanje odgovoriti z ne, tedaj nikar ne volite takih

mož. Ne volite torej nikogar, kdor hoče vero izpodriniti in izključiti iz javnega življenja in iz državnih naprav, nikogar, kdor hoče napraviti cerkev državi za služabnico, ampak volite moža, ki čutijo v lastnem srcu, kolike vrednosti je vera za človeka, ki so prepričani, kolikega pomena je blagoslovo delovanje sv. cerkve za človeško življenje, moža, kateri po tem prepričanju tudi živé.

Ako pa že sploh ni dosti zagotovljeno, da se prosto in brez oviro goji sv. vera, velja to še prav posebno o enem polju, o šolskem polju. Šolsko postavodajstvo in njegovo izvrševanje, kakor se je jelo spočetka razvijati, nikakor ne daje poročstva za versko vzgojo vaših otrok, ne v ljudski šoli, ne v srednjih in visokih šolah. Najhujše pri teh postavah pa je, da more v njihovem smislu poduk v posvetnih predmetih naravnost nasprotovati poduku v krščanskem nauku, in zato podirati, kar je sezidal učitelj veronauka. Osodepolna napaka naše sedanje šolske uredbe je, da šoli ni vera podlaga, na kateri bi zvrševala vse svoje vzgojevalno delovanje. Samo krščanski nauk, ki ga podučujejo poleg tega vaši duhovni pastirji v tako pičlih urah, teh nedostatkov ne more odpraviti.

Zopet vam moramo torej danes zaklicati isto, kar smo izrekli že leta 1890.: „Sedanje ljudske šole ne dajo poročstva, da se izgojujejo in podučujejo vaši otroci katoliško: njih poduk in njihova vzgoja nima znaka katoliške vere in katoliškega življenja.“ Sicer se nekateri izmed vas trudijo na razne načine, da bi s katoliškimi šolskimi društvi in s katoliškimi zasebnimi šolami odpravili to slo, in s tem priznavajo nedostatke javnih šol. Toda te žrtve koristijo razmerno le ožjim krogom, taki zasilni pripomočki ne morejo zadostno pomagati. Večinoma ste prisiljeni, da izročate svoje otroke javnim šolam, čeprav ste prepričani, da le-te ne bodo nadaljevale od vas pričete domače krščansko-katoliške vzgoje tako, kakor smete po pravici pričakovati in zahtevati.

V resnici, sedanja šolska uprava dela silo vaši vesti. Naj se ne ugovarja, da se v ljudski šoli in v večini srednjih šol redno podučuje krščanski nauk, ker ne zadostuje, da ima učni načrt malo, le premalo ur za veronauk; cel poduk, cela vzgoja katoliških otrok mora biti postavljena na trina tla katoliške vere, prešinjati jo mora katoliški duh. Vi, katoliški stariši, ne smete nikdar odnehati od te tirjatve, ako nečete zanemarjati najvažnejše dolžnosti do svojih otrok. To tirjatev bomo mi, vaši višji pastirji, vedno ponavljali, ker

bomo morali nekdanj pred božjim sodnim stolom z vami vred dati odgovor za dušno zveličanje vaših otrok. — Seveda se nam bo krivično očitalo, da zahtevamo to iz prazne vladoželjnosti, da hrepenimo po tem, kako bi spravili šolo pod cerkveno samosilstvo, ali celo, kako bi zatirali učiteljstvo; ne, mi ne hrepenimo po tem namenu, le en namen imamo pred očmi: dušno zveličanje vaših otrok, in zato zahtevamo za vas katoliške šole in katoliške učitelje.

„V vaših rokah je, da se to zgodi“, tako smo vam že enkrat zaklicali. Ako se pa to do sedaj še ni doseglo, zadeva krivda vsaj deloma tudi vas katoliške može in volilce. Pri volitvi svojih poslancev dostikrat niste gledali na to, da bi volili take može, ki so bili pripravljene potegniti se za to našo zahtevo. Ali hočete, katoliški očetje, sedaj še enkrat storiti to napako? Ali hočete še enkrat oel rod žrtvovati zgrešenemu in napačnemu šolstvu? Ne, Bog ne daj tega! Volite torej take može, ki so z vami vred prepričani, da se šolstvo mora spremeniti, da ne pade naša draga domovina popolnoma v nevero in versko vnemarnost.

Za srečen razvoj narodov našega cesarstva potrebujemo narodni in socijalni mir. Vsak narod ima natorno in zgodovinsko pravico do tega, da goji in razvija svoje narodno življenje; noben narod pa ne sme nikdar segati v zahtevah tako daleč, da bi žalil pravice druge narodnosti, ki živi zraven njega in z njim, in da bi vsled tega trpele velike in splošne koristi cellega cesarstva. Poleg pravice posameznega naroda je tudi dolžnost, da se edino in močno obrani cesarstvo, pod čegar okrilje je postavila previdnost božja avstrijske narode. Zakaj le močno, notranje krepko in na zunaj mogočno cesarstvo more podajati posameznim narodom luči in zraka, da srečno razvijajo moči ter ohranijo oeli državi blaginjo miru. Ljubezen do lastne narodnosti bode morala biti torej vedno združena s pravično, tjo nasproti drugim narodom, združena s tesnim oklepanjem cesarstva, z nespremenljivo ljubeznijo in zvestobo do našega vzvišenega vladarja, kateremu je mirni razvoj narodov edina skrb, edina sreča. Ako se pa ljubezen do lastnega naroda sprevrže v narodno sebičnost; ako se stavijo tirjatve, ki žalijo druge enakopravne narode v njihovih pravicah; ako se oznanjujejo načela, ki spravljajo v nevarnost edinstvo in moč države ter žalijo zve-

stobo do vzvišene vladarske hiše: tedaj pač ni mogoče napraviti toplo zaželenega miru med avstrijskimi narodi; tedaj bo kazal državni zbor še tudi v bodoče svetu žalostni prizor strastnih narodnostnih bojov. Vaši škofje pregoreče želé, da se ta nesrečni boj že vendar enkrat konča; zakaj vsled viharjev narodnih strastij mora trpeti tudi versko življenje in krščanska čednost, ljubezen do cerkve in spoštovanje vsake oblasti.

Kvišku torej, vi volilci, v vaših rokah je, da se to doseže. Volite može, ki so pravični in trezni; ki tirjajo svoje pravice, pa ne kratijo pravic drugim, ki ljubijo celoto, pa nočejo oslabiti posameznih delov, in zahtevajo svoj del, ne da bi celoti škodovali; može, katere vodi pri delovanju modro načelo, da se v naši državi narodna vprašanja ne morejo rešiti s težo večine, ampak le z močjo pravičnosti in krščanske ljubezni. Volite torej zveste katoliške može; ker le tisti, ki misli in živi v duhu katoliške cerkve, naučil se bo od nje tiste modrosti in pravičnosti, katero je kazala sv. cerkev že od nekdanj v vseh narodnih vprašanjih, in le tisti bo vkljub temu, da pripada posebnemu narodu, v najvišjih vprašanjih enih mislij s sodržavljani drugih narodov. Ne moremo vam dovolj povdarjati: dvojna je vez, ki zedinja avstrijske narode, ljubezen do naše presvetle vladarske hiše in udanost do katoliške cerkve. Kjer veje duh božji, tam družijo različnost jezikov v ljubezni srea. Ako torej volite može, ki mislijo in čutijo katoliško, bodejo najbolj ustregli svoji narodnosti ter najbolj pospeševali tudi edinstvo in moč države.

Pa tudi na socijalnem polju potrebujemo moč globokega spoznanja in mirnega mišljenja; tudi tukaj námreč divja vroč boj in preté velike nevarnosti. Komaj še najdete stan in poklic, v katerem bi ne vladala nezadovoljnost s sedanjimi gospodarskimi razmerami in z dotičnimi državnimi postavami, nezadovoljnost, ki se pogosto še nalašč podžiga. Nasprotja, ki so med koristmi posameznih stanov, se poostrujejo, nedostatki se pretiravajo, tirjatve, ki se zahtevajo od države za zboljšanje gospodarskih razmer, se povikšujejo tako, da jim ni mogoče ugoditi. Ker pa država, ki je poklicana v to, da varuje in pospešuje koristi vseh, ne more ustreči želji vsakega posameznika, raste število nezadovoljnejšev in s tem število tistih ljudij, ki motijo mir in mirni razvoj naših gospodarskih razmer. Vedno bolj teži in

hrepeni človeška družba narazen, vedno bolj pozablajo posamezni stanovi, da stvarjajo skupaj eno božjo družino; da, kakor noben ud sam za-se ni telo, ampak le zveza vseh udev, tako tudi noben stan sam za-se ni človeška družba, ampak le vsi stanovi združeni med seboj, in da mora vsak stan, naj ima opravilo kakoršnokolibodi, služiti celi človeški družbi ter delati v skupno korist. Zato je tem važneje in potrebneje, da izvolite može, ki so si ohranili toplo srce za potrebe in stiske posameznih stanov, pa tudi prost pogled na celoto; može, ki ne razširjajo prepadov sedanjih socialnih razmer s tem, da vzbujajo nezaupnost in nezadovoljnost, ampak, ki skušajo premostiti te prepade z ljubeznijo in pravičnostjo, može, ki presojuje vse brez predsodkov ter skušajo poravnati nasprotja koristij in tako pospeševati občno blaginjo.

Kakor je treba tukaj najti neko soglasje med raznimi koristmi in kakor se mora varovati rokodelstvo, kmetijstvo in mala obrt, tako se mora ublažiti in odstraniti zlasti tudi nasprotje, ki je nastalo novejši čas med premožnimi stanovi in med brezposestnimi delavskimi stanovi, nasprotje, ki se je postrilo vsled neugodnih gospodarskih razmer, zlasti pa tudi vsled hujskanja ljudij, ki silijo na prevrat. Tu bo treba modrih postav, ki bodo pomagale poravnati huda nasprotja. Sicer imamo že nekaj let sem marsikatero blagonosno socialno-politično postavo, a mnogo je še treba storiti; velike naloge še čakajo rešitve in vaši zastopniki v državnem zboru bodo morali marljivo sodelovati, da se hitro rešijo. Pri tej volitvi si morate torej izbrati može, ki so po svojem znanju in po svoji skušnjaji za to delo sposobni, in ki imajo voljo delati na to, da se po dobrih socialnih postavah varujejo slabi pred močnimi, da se brani pošteno delo pred nepoštenim tekmovanjem, in ne smete voliti takih, ki mislijo, da se dadó sedanji socialni boji zatreti le z goló zunanjo silo.

Beda in revščina, katero moramo z žalostjo opazovati dan na dan, izvira iz greha in iz pomanjkljivega družabnega reda. Nasledkov greha odpraviti se nam ne bo nikdar posrečilo. Dokler bodo živeli ljudje na zemlji, dotlej bo bivala med njimi tudi beda in revščina. Božji Zveličar nas uči naravnost: „Ubožce bodete imeli vedno med seboj.“*) in zavrača s temi besedami prazne

*) Mat. 26. 11.

sanje tistih, ki pravijo, da bi mogli spraviti s sveta vso bedo in revščino ter obogatiti in osrečiti vse ljudi. Ne, kakor ni mogoče odstraniti čisti vse ljudi. Ne, kakor ni mogoče odstraniti neenakosti med ljudmi, tako tudi ni mogoče odstraniti razlike v njihovih zunanjih razmerah, in dokler bo stal svet, ostala bo tudi revščina in potreba, beda in bolezen.

Toda ubožcev, ki iščejo dela in kruha, pa ga ne najdejo; ki stradajo, pa ne najdejo nikogar, ki bi jih nasitil; ubožcev, ki prezebajo, pa ne dobé obleke; ubožcev, ki umirajo, ker ne skrbi nihče obleke; ubožcev, ki umirajo, ker ne skrbi nihče obleke; ubožcev, ki umirajo, ker ne skrbi nihče obleke — takih ubožcev v družabnem redu, uravnanem po krščanskih načelih, ne sme biti. Ker čeprav revščina in beda kot posledica greha vedno ostane, vendar to zlo neznosno poostruje pomanjkljivost našega sedanjega družabnega reda. Da se ti nedostatki odpravijo, je naloga človeške družbe, države, občine, sploh naloga vsakega človeka, ki se je učil od Jezusa Kristusa, kako usmiljenje nam je skazal ter kako resno nam ukazal skazovati usmiljenje. Državne postave, skrb občin za ubožce, prostovoljno pa urejeno delovanje krščanske ljubezni, vse mora sodelovati, da se ustvari socialni red, v katerem ne bo nikake revščine in bede brez pomoči.

Akoravno smo od tega zaželjenega namena žal še daleč proč, ga vendar gotovo dosežemo, ako nauki, vzgledi in milosti našega Zveličarja globlje prevzamejo in topleje razvnamejo človeška srca, ako prešinja občine pri socialnem delovanju duh ljubezni in usmiljenja, ako država vedno modro pospešuje v krščanskem smislu napredek socialne postavodaje. Tak napredek bo pozdravljial vsak razsodni in modri z veseljem, da, celo zahteval ga bo tudi tedaj, ako premožnim stanovom nalaga žrtve. Noben kristjan, noben katoliški mož pa nasproti ne more odobravati sredstev, katere predlagajo za ozdravljenje zevajočih socialnih ran tisti, ki hočejo veljati kot pravi, izključni zastopniki delavskih stanov. Ti možje hočejo zboljšati razmere delavskega stanu s tem, da se popolnoma preobrnejo naše družabne razmere, da se odpravi vsaka posest, poddržavijo zemljišča, kapital in delavska sredstva. Vsem obetajo enako vživanje pri enakem delu, v resnici pa bi z neznosnim zatiranjem in s sramotno silo ustanovili le svoje gospodstvo. Uničiti nameravajo cerkev in krščanstvo, ki se najkrepkeje ustavlja njihovim pogubnim naklepom. Zato so njihovi spisi polni ostudnih napadov na cerkev in njene služabnike,

polni zasramovanja in zaničevanja najbolj častljivih naprav naše sv. vere. Izgnali hočejo delavcu iz srca vero v Boga in božjo previdnost, tolažilno upanje na večnost, udanost do sv. cerkve in zaupanje do dušnih pastirjev, in le prepogosto pripravi stiska in sila delavca, do tega, da se dá izvabiti in porabiti za take sile pogubne namene.

Katoliški delavci, prvokrat bodete stopili na volišče, da pošljete s svojimi glasovi v državni zbor može, katerim zaupate! Z raznih stranij se bodo trudili za vaše glasove, zlasti tisti, ki hočejo, kakor pravijo, edini zastopati vaše koristi. Sumničili in obrekovali vam bodo cerkev in njene služabnike; z brezmernimi, nezvrženimi obljubami in obeti vas bodo skušali privabiti; poreko vam, čas rešitve iz pozemeljske revščine se je približal, srečni dnevi nastopijo sedaj za vas, če le daste svoj glas možem, ki trdijo, da le oni zastopajo delavce. Varujte se takih krivih prerokov! Ni cesar nimajo, s čemer bi mogli spolniti svoje obljube, pač pa utegnejo vaš položaj še shujšati. Ne, verujte velikoveč tistim, ki podučujejo vas in vaše otroke v veri sv. cerkve, ki so bili doslej vaši skušeni voditelji in so vedno v vseh potrebah vaši zvesti svetovalki, ki imajo gorke srce za vašo večno, pa tudi za vašo časno srečo. Ti naj vas podučé o končnih namenih onih zapeljivcev in ne poslušajte ljudij, ki vas slepé s tem, da bodo na razvalinah altarja in prestola ustvarili raj. Volite može, ki se zvesto drže katoliške vere, može, ki imajo srce za revo in bedo ljudstva in se pripravljene, po postavnem potu in z vsemi pravičnimi sredstvi odpraviti težave, ki vas tarejo; može, ki spoznavajo z besedo in dejanjem starodavnih, večno resničnih nauk, da brez Boga ni sreče, brez večnosti ni upanja, brez krščanske vere ni prava ljubezni!

S tem opominom pa se obračamo tudi še enkrat na vse volilce kateregakoli stanu. Volite katoliške može, ki niso katoličani samo po imenu, ampak svojo vero javno spoznavajo tudi z ustmi ter po njej uravnavajo tudi svoje življenje.

Podpisani so vsi avstrijski kardinali-knezoadžkofje, knezoškofje in škofje.

„Ako Bog ne zida hiše, se trudijo zastonj, ki jo zidajo.“*) Brez Boga ni nobene stalne volje in oblasti. Čeprav država z močjo marsikaj prisili, vendar ima obstanek le tedaj in dotlej, ako in dokler ljudstvo spoštuje božji red, iz katerega izhaja vsaka človeška oblast. Cel državni red si mora biti zato vedno svest, da je le poklican, da ustanavlja in vzdržuje božji red s človeškimi sredstvi. Ako se oddalji od svojega izvira, spodkopava samega sebe in pospešuje pogubno delo tistih, ki hočejo razdehati državni in božji red. Nasproti mogočnim, nekrščanskim valovom treba je torej bolj kot kedaj mož, ki dajejo Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega. Volite torej take može in utrdili bodete s tem veljavo države, branili bodete blagonosno delovanje cerkve ter ugladili pota k spravi in socialnemu miru!

Ako pa hočete pri bližajočih se volitvah izpolniti našo upé in naše želje, katoliški može, bodite edini! Vaša nesložnost je bila doslej mnogokrat vzrok vaše slabosti. Ako se nečéjo avstrijski katoličani odreči vsemu vplivu na javne državne razmere, ako ne marajo žrtvovati svojih najvažnejših koristij, tedaj ne sme tako ostati. Skupno zastavo imate, okoli katere se zbirajte in združite pri teh volitvah — svojo sveto katoliško vero. Kvišku torej, katoliški može, tega znamenja se oklenite in v njem vas bodemo videli zmagojuče! Mi priporočamo to važno zadevo vsemogočnemu varstvu božjemu, priporočamo jo mogočni priprošnji preblažene device Marije in zato zakažujemo, da se kako nedeljo pred dnevom volitve, katero naj gg. duhovni pastirji natančneje določijo, po vseh cerkvah naših škofij izpostavi Najsvetejše v javno češčenje in da se opravljajo molitve za dobre volitve, ki naj bodo cerkvi in domovini v blaginjo in budo.

V znamenje svoje višjepastirske ljubezni pa dvignemo skupno roke ter vas blagoslovimo v imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Amen.

Dano meseca januarja v letu zveličanja 1897.

*) Psalm 126, 1. *„Kaj je naša domačina, ako Bog ne zida hiše.“*

Kandidatje katoliško-narodne stranke za državni zbor.

Dne 11. t. m. se je k seji osrednjega volilnega odbora katol. narodne stranke zbralo do 80 mož iz vseh volilnih okrajev cele dežele. — Z največjim zadoščenjem naznanjamo, da se je pri nastavljanju kandidatov pokazalo popolno soglasje članov volilnega odbora. S posebnim veseljem bodo naši somišljeniki vsprejeli poročilo, da se je končno vsem članom volilnega odbora posredilo preprosti **dr. Kreka**, da je prevzel kandidaturu za peto kurije. Nepopisno je bilo navdušenje vseh zborovalcev, s katerim so vzeli na znanje to izjavo, in prepričani smo, da jednako veselje in navdušenje bo zavladovalo povsod, kjer bivajo prijatelji krščanskega ljudstva, ko došpe mej narod ta vesela novica.

Kot kandidat za kmetijske občine ljubljanska okolica, Litija, Vrhnika, Lašče in Ribnica je bil soglasno izbran dosedanji državni poslanec **dr. Ivan Šušteršič**. Povdarjalo se je od vseh strani, kako si je v obilni meri dr. Šušteršič v kratkem času vsestranski pridobil zaupanje in hvaležnost svojih volilcev; posebno se je omenjalo, da si mora dežela le čestitati, ako se ji posreči tako delavno moč ohraniti v drž. zboru, kakor je gosp. dr. Ivan Šušteršič. Tem soglasnim željam zaupnikov cele dežele se je končno vdal g. dr. Šušteršič. Naj bodi prepričan, da mu bo za izredno žrtev, katero on z ozirom na svoje stanovske dolžnosti prinese dobri stvari, slovenski narod vsikdar hvaležen.

Za gorenjske kmetijske občine kranjsko, radovljiško in kamniškega glavarstva sta naznanila kandidaturu posestnik in poštar v Podnartu, gospod Pogačnik in vodja profesor Tomo Zupan. Izjave volilcev, katere je dobival volilni odbor, so se glasile deloma za g. Zupana, deloma za g. Pogačnika. Zaradi tega ni pripravljali volilni odbor nobenega predloga, marveč prepustil glavnemu osrednjemu odboru, ki združuje javno mnenje naše stranke v celi deželi, o tem odločevati. — Osrednji odbor je po daljši razpravi soglasno sklenil, kot kandidata v tej skupini postaviti gosp. **Josipa Pogačnika**. Izmed vseh 80 pričujočih članov sta glasovala za vodjo Zupana le člana odbora iz Kranjske Gore in Bele Peči.

Za kmečke občine v okrajnih glavarstvih Novomesto, Krško in Črnomelj je bil soglasno za kandidata postavljen dosedanji državni poslanec gospod **Viljem Pfeifer**, ki bo, kar je pač najlepše znamenje vsestranskega zaupanja, drugo leto obhajal, ako Bog da, 25 letnico svojega državnega poslanstva.

Za notranjske kmečke občine so zaupniki naše stranke od vseh strani zahtevali kot kandidata gospoda

dr. Ignacija Žitnika. Odbor je bil sicer tem zahtevam nasproti v zadregi, a ker se je stvar v peti kuriji tako ugodno izvršila, vstregel je osrednji odbor željam naših somišljenikov na Notranj-kem ter postavil soglasno kot kandidata za Notranjske kmetijske občine g. dr. **Ignacija Žitnika**, ki je izjavil, da vsprejme kandidaturu. V vzneseni zgovorni besedi je to kandidaturu priporočal župnik planin-ki ž. g. župnik **Podboj**.

Za trebanjsko-kočevske kmetijske občine so zaupniki teh okrajev soglasno in z vso odločnostjo zahtevali kot kandidata dosedanjega poslanca g. vodjo **Fr. Povšeta**, povdarjajoč, da dežela Kranjska potrebuje takega veščaka v narodnem gospodarstvu na Dunaju, kakor je g. vodja Povše, da je zato prepričanje stranke splošno in jedino, da g. Povše zopet prevzame kandidaturu. Gosp. vodja Povše je povdarjal, da z ozirom na to, ker je deželni odbor, ki in ima važne referate v dež. odboru, ni voljan vsprejeti kandidature za državni zbor, a ker so vsi zaupniki vstrajali pri svoji zahtevi in zlasti člani iz trebanjskega okraja povdarjali, da hočejo imeti gospoda Povšeta za svojega poslanca, tedaj je izjavil g. Povše, da v skrajnem slučaju, ako se prepriča, da ga res želi ves volilni okraj in da vodstvo stranke vstraja pri tem sklepu, se bo tudi on pokoril disciplini stranke.

Iz seje osrednjega odbora nam je še omeniti, da je bil predsednikom osrednjega odbora katol.-narodne stranke izvoljen g. vodja Povše, podpredsednikom kanonik Kalan in tajnikom dr. Ivan Šušteršič. — Izvolil se je tudi izvrševalni odsek osrednjega odbora. V ta odsek so voljeni vsi dosedanji člani in pa vsi deželni in bodoči državni poslanci katol. narodne stranke. — Da bo katoliško narodna stranka složno in jedino postopala pri bližnjih državnozbornih volitvah, pričča pri včerajšnji seji soglasno vsprejeti naslednji predlog: Vsak član osrednjega odbora kat.-narodne stranke ima pravico svobodno zagovarjati svoje misli in postaviti predloge, vendar pa se vsak član osrednjega odbora zaveže brez-pogojno podvreči se sklepom večine članov osrednjega odbora katol.-narodne stranke. — Ker so bili sklepi glede kandidatur večinoma soglasni, zato posivljemo svoje somišljenike, da se strogo držé discipline, ker le po vsestranskem, resnem in vse razmere postevajočem posvetovanju je prišel osrednji odbor do svojih soglasnih sklepov. Zato, rojaki, somišljeniki na delo! Pod zastavo jedinstvi in stoge stopajmo v volilno borbo za načela katoliško-narodne stranke in Bog bo blagoslovil naše delo!

Razgled po svetu.

Avstríjska država se je zadolžila zopet za 117 milijonov kron. To bi se samo na sebi ne bilo nič posebnega, a pomenljivo je gotovo to, da je napravila večino tega dolga pri — zidih in le jedno tretjino pri državni poštni hranilnici.

Ogrom po zadnji razstavi denarjev manjka. Malo več ko pol milijona goldinarjev je dohodkov manj, ko stroškov in to mora poplačati ogrska vlada. Največja krivica pri tem je pa še ta, da bodo velik del morali plačati Hrvatje, ki so pri tej stvari popolnoma nedolžni. To je pravica! — Odpraviti hočejo na Ogrskem malo loterijo, in vpeljati neko drugo vrsto, ki bo za prosto ljuštvo manj pogubljiva, ko je sedanjá. A vlada vedela je to stvar že tako uravnati, da bodo zidje dobili masten dobiček, namreč 8 milijonov kron na leto.

V **Hamburgu** na Nemschem je štrajk delavcev končan. Velika večina delavcev je bila vesela, če so jih prejšnji gospodarji še hoteli pazaj. Oni pa, ki niso dobili več dela in službe, bili so tako razjarjeni, da so napadli tuje delavce, ki so med tem prisli na njih mesta, in začel se je krvav pretep in poboj po ulicah, dokler ni policija razgnala ljudij. Veliko je hudo ranjenih. To je sad osrečevateljev ljudstva, socialnih demokratov.

V **Italiji** bode poslanska zbornica v kratkem razpuščena, ker vlada ni mogla s temi poslanci doseči svojih namer. — Tam se socialna demokracija prav

hudo razširja in dela velikim glavam sive lasé, ker se ji skoro nikdo ne upira. — Umrl je general Kadorna, ki je l. 1870 papežu vzel Rim.

Presvetli cesar pada se marca meseca na **Rusko** z ministrom Goluhovskim, da vrne obisk carju Nikolaju.

Bolgarski knez Ferdinand hi rad imel nekaj več denarja. Zato je namignil ministrom, naj predložé postavo, po kateri se mu bodo njegovi dohodki zboljšali. Pa ministri so odmajali z glavami, ker vedó, da ima Bolgarija več drugih bolj silnih potreb, za katere denarja vedno primanjkuje.

Spanci so vstasem na Kubi pripoznali nekaj pravic, pa so tako hura, da brzkone vstasi še ne bodo položili orožje iz rok, ampak se še nadalje bojevali za popolno neodvisnost.

O **ok Kreta** je zopet pozorišče požiganja, moritev in pobojev. Krščanski in mohamedanski prebivalci se med seboj moré, da je groza. Silno slabo se godi kristijanom, a turška vlada kar noče upornežev pomiriti. Za stiskane Krečane imajo še največ arca Grki, njih najbližji sosedi. Kraljev drugi sin princ Jurij je odplul s šestimi ladjami proti otoku in bo skušal ubraniti, da ne bodo turške čete prisle na Kreto. Po vsej Grški je ljudstvo silno navdušeno, a kaj, ko je majhna grška deželica sama. Džave se silno bojé, da se ne bi začela svetovna vojska in zato hočejo vse kar potlačiti, Radovedni smo, kaj bo iz tega.

Listek.

Vse pride na dan.

(Povest Napisal Pivčan.)

(Dalje.)

Boštjan je storil vse, kar mu je bila naročila Mackovka. S sčetičarji sicer ni bilo dozdaj nič boljše, a on ni obupal. Trdno se je zanesel na Mackovkine besede. Saj se se nikdo ni kesal, kedor je pri njej iskal pomoči. Le to bi rad zvedel, kedó je opí človek, ki mu napravlja tako škodo. Da je začarano, o tem ni dvoma, — a človek, čigar delo je to? . . . Tega bi rad poznal. O, to je lahka stvar, saj mu ga je Mackovka opisala nekoliko: K njemu prihaja dostikrat, slednji dan. A-á, so sedovi so, Godčevi in Kopčevi. Jedni potrebujejo tega, oni drugega; vedno je kedó izmeš njih pri njem. A ti niso tako hudobni. Ne, on jih pozna predobro — to so blage duše. Kedó drugi mora biti. In ta bi bil? . . . Tu si je Bole belil glavo. Obrne se slednjič do žene, češ ženske so prebrisane. Če ve, kar ni treba, ugane tudi to.

»Neža, kedó zahaja tako kaj rad k nam?«
 »Bog naj jih nastéje. Zmirom se pri léce kak ne bod-gatreba, zlasti če vedó, da tebe ni doma. Ta čas, ko si bil v Robidjem, prišla je cela družina ciganov, menda so bili Janezovi. Vsega jim je manjkalo.«
 »Nehaj, o tem te ne vprašam. Da je vse narobe, ko me ni doma, to mi je znano. A kedó tako po navadi kaj pride k nam?«

»Vipavka Mica se že oglasi vsak pondeljek s svojim jerbasom in mi prinese iz Trsta vse, kar jej naročim: sladkor, mlo . . .«

»Jezik babji, saj me ne razumes. Kakega domačega mi poveš, ki je pri nas pogosto, vsak dan.«

»Če drugega ni, Bečvinka prihaja gotovo — po mleko.«

Boštjan je vedel dovolj. Takoj mu je bilo vse jasno. Zdelo se mu je, kot bi se bila odvalila gosta megla, ki je obdajala njegov razum, da ni mogel v okom priti stvari, ki se mu je videla sedaj tako lahka. Da se ni spomnil na Bečvinko! Saj je bila uprav ona na gl'au, kot prava pravcata, da ne rečem čarovnica,

saj oseba, ki je znala več nego drugi ljudje. Saj je vendar znano, da so se ljudje radi ogibali že njene matere, ki je vse svoje skrivnosti zapustila ob smrti svoji hčeri. To je slišal Boštjan dostikrat iz ust starih mož. Pozneje se je omožila. Vzela je delavca na železnici. Bečvina, a svoje narave ni izpremenila, ne, to ljudje dobro vedo. Saj mu je pravil nekoč Zmeščanov Luka, kako ga je bilo zmotilo, ko je šel zgodaj v jutro kosit v senožet. Nič ni vedel, kod hodi, in naenkrat se je znašel ob železniški ranti na Griču prav blizu Bečvinkine bajte . . . .

»Kedaj pa navadno pripaja po mleko?« vpraša potem razmišljevanju Boštjan ženo. »Zvečer kaj-ne?«

»Po navadi zvečer. Menim, da mora biti kmalu tukaj. Kako si vendar danes zgovoren, kar ni tvoja navada.«

»Nareča človeka vsega predrugaci. Nocoj ne grem nikamor, v vas, moram jo počakati. Vprašam jo, kaj ima od tega, da jo tako miče škodovati poštenim ljudem.«

To reči sede za ogenj.

»Za gotovo pa le ne veš, je li ona, ali ne,« reče po kratkem molku Boštjanka.

»Le še ti jo zagovarjaj. Saj pravim, vse ste jednake. Druga se za drugo potegujeta. Če jo imajo ljudje jednokrat za tako, potem jej ne odnese tega imena sam sveti Peter ne. Jaz nisem bil nikoli pri volji, da bi pri nas kupovala mleko, a tvoja mora vedno veljati. Značiti bi ne bilo sedaj te nesreče pri nas.«

Neža se hoče nekaj opravičevati, kar vstopi nena doma Bečvinka, ki je čula zunaj ves pogovor. Boštjan kar zaškrta z zobmi, ko jo zagleda. Žena jej po navadi napolni posodo z mlekom.

»Tu sem prinesla plačat za ta mesec,« reče Bečvinka in odšteje na ogel ogajšca dve še novi kroni in jedno srebrno dvajsetico. »Priporočam se vam še zansprej. A kako, da se držite tako čudno? Nekaj posebnega se je moralo pripetiti.«

»Glej, da se mi pobereš iz h'še. Kaj to povprašuješ? Predobro ves sama — čarovnica!« hučuje bo Boštjan.

Tu se prikaže na pragu vaški črednik, ki je bil ta dan pri Boštjanu na hčani.

»Vi ste čuli vse, ne? Dobro. Da imam le jedno prico! Boštjan dobro si zapomni, kaj si govoril!« reče Bečvinka in odide.

VIII.

Prve dni po teh dogodkih Volkadina ni bilo doma. Naložil je voz mrve, in hajdi z njo v Trst. Dasi ravno je spomladi marsikomu že pohajala mrva, so pri Volkadinovih vsako leto naložili par voz za prodaj. Volkadinu ni bilo mnogo do tega, da bi dobro prodal, ker ni bil v denarni zadregi. Hotel se je za prvi čas umakniti ljudem. Vedel je, da se sedaj ne bo govorilo o drugem, nego le o tem, kar se je dogodilo v Kočicah in Mate-

novem. Zraven tega je imel še druge namene: rad bi bil poizvedel, kako se kaj godi po svetu, in kje bi bilo kaj zanj.

Tretji dan dopoldne se je vrnil. Žena in sinova so ga težko pričakovali, kajti vedeli so, da prinese kakih novic.

»Nekam veseli ste prišli, oče!« zavzame se Štefan in pomaga izpreči. »To ni vaša navada.«

»Lahko, ko nam gre vse tako po sreči, Štefan, ko bi ti vedel!«

»Bi bi tudi vesel?«

»Gotovo.«

Sin bi bil rad zvedel vse, a moral je čakati, da sta privezala živino in odšla v kuhinjo kjer je bil pripravljen zajutrek.

Po jedi so vsi težko čakali, kaj pove gospodar.

»Kje je deklica?« de Volkadin položivši žlico iz rok.

»Uprav predno si prišel, je bila odšla v šolo. Mora biti kmalu v Šent Pavlu.«

»Dobro! Torej lahko govorim. Pri vseh sto tisoč vragih, ni bila ta pot v Trst zastoj, ne. Kupčija je bila dobra. A kaj to! nekaj bolj veselega vam imam naznaniti. Glejte, nič več se nam ni bati vstopiti mej ljudi in pogledati slednjemu v obraz. Vse sumnje smo se iznebili, kajti lopova, ki je obral Lovrina, imajo že pod ključem, ha, ha! Kaj ne, neverjetno, a resnično, kakor tu stojim in kakor resnično me imenujejo Volkadina. A uganete, koga so obdolžili? — Saj pravim, učeni so, a tu so jo pogodili kaj neumno. Tistega Italjana, ki je nekaj let semkaj tkal v Matenovem, so djali pod ključ. To sem zvedel na Opkinah, pri Zajcu, starem zaancu, kateremu je tam okolu vse zoano.

Tako torej vidite, da je sodnija sama zavezala jezike vsem, ki bi utegnili imeti kaj zoper nas. Lahko naredimo brez skrbi se kak izlet. Tudi to sem ostrbel na svojem potu. Nazaj grede me je došel kupčevalec s senom Šemulj iz Kočic. Ta mi je pravil, da bo dvanajstega tega meseca sosenj v Sazani in da namerava kočiski Kališter gnati tja par volov na prodaj. In najlepše vole, kakor se govori, ima on. Tristo najmanj dobi zanje. Lepi denarji — kaj ne! Škoda, da bi jih imel on; ki že ne vé več kam z njimi. A ne bo jih, kakor sem Volkadin. Ko se bo vračal s stolaki iz semnje, počakamo za mejo ob kočiskih zelnikih, in ga — eden več ali manj na svetu . . . .! No to bo že moja skrb. Menim, da ste zadovoljni s tem, kar ste slišali.«

»Seveda,« zategne Štefan.

»Tako nam gre, kakor hočemo sami,« reče Martin.

»Še danes morajo ljudje vedeti, da je fat zaprt,« oglasi se gospodinja, ki je dosedaj mirno poslušala možovo pripoved.

»Ni straha, da bi ti ne raztrobila, a da mi o drugem ne zines besede! Sicer . . . .«

(Dalje sledi.)

Dopisli.

iz Št. Vida pri Zatični meseca februarja 1897.

Mozje volilci! Blizu se volitev poslancev za državni zbor. To je velikega pomena za nas. Vsak verni in narodni mož želi, da bi nas zastopali verni in narodni možje v državnem zboru. Veliko imamo se potreb, ki nam jih le dobri poslanci morejo rešiti. Prva je sola. Naše sole morajo biti stavljene na versko podlago; naših poslancev dolžnost je zahtevati: »Dajte nam verskih in narodnih sol, in dajte vam bomo vernih in narodnih mož, ki bodo vdani sveti veri, narodu svojemu in zvesti cesarju.« Drugo, kar imamo pričakovati od naših poslancev ja, da se nam pravično razdelé naša davčna bremena, katera kmet se tako težko zmaguje. Tretje imamo pričakovati od naših poslancev, da nam priboré naše narodne pravice, katere nam vedno kratijo naši nasprotniki. Mozje volilci! stopimo kot možje na voliče, kadar nas kliče sveta dolžnost. Bodimo trdni in nepremagljivi v svojih sklepih, ne pd, slusajmo liberalcev, ki nam veliko obetajo pa nič ne dajo. Oklenimo se svojih duhovnih pastirjev, ki med nami živé, poznajo našo bédó. Ovdajmo glasove možem, ki so nam nasvetovani od naše katoliško-narodne stranke, in bodimo prepričani, da smo prav volili. — Tedaj, mozje volilci, pozor!

iz Wengša. Vrli Domoljub! Sprejmi tudi iz našega kraja veselo novice, da svet spozna, da ne spimo in ne dremljemo, temveč da se čvrsto gibljemo. Spoznali smo tudi pri nas, kakó dobro in potrebno je, da se kmetje delavci in obrtniki med seboj tesneje združimo in podpiramo drug drugega; spoznali smo, da si moramo in moremo sami pomagati, ker nam drugi ljudje nečejo in ne morejo. Vsled tega smo se dogovorili, da ustanovimo »katoliško-slovensko izobraževalno društvo« za domačo župnijo. Društvena pravila smo že odposlali na dóljelno vlado, da jih potrdi. Kakor hitro jih vlada potrdi, bode Domoljub takoj poročal natančneje o novem društvu. Poročal bode tudi o njegovem delovanju, o shodih, kdaj in kjé bode, kaj se je na shodih govorilo in sklepalo. Namen društvu bode duševno in gmočno pomagati kmečkemu, delavskemu in obrtnemu stanu. Zanimanje za društvo je veliko in le potrjenih pravil se pričakujemo, da začnemo delovati z združenimi močmi. Vse za vero, dom, cesarja! Torej mozje, skupaj in naprej!

iz Polja pod Ljubljano 5. febr. Tudi pri nas, kakor po drugih krajih, začeli so se zavedati kmetje in delavci ter si ustanavljati razna društva v korist delavskih stanov. Preteklega leta meseca julija ustanovilo se je »Katoliško slovensko delavsko podporno društvo v Polju«, katero ima prelepi namen podpirati svoje ude obojega spola v bolezni. Ljudstvo, dasiravno od začetka nezaupno, je kmalu začelo veselo pristopati k društvu, in sedaj je vpisanih vže nekaj nad 200 udov. Kdor pozna naš kraj, pritrđiti mi bó, da je to napredek, kakršnega bi ne pričakoval v tako kratkem času. Ljudje, uvidevši, da se dá z združenimi močmi mnogo doseči, spoznali so, da le

vi združenja je obetaneb mogoč, zato se sklepili meseca novembra lanskega leta ustanoviti tudi konsumno društvo. Ko pa pa to izvedeli nekateri, katerim to ni veda na njihovi mišlin, začeli so zabavljati, teč podtikati vrlim možem slabe namene. Prezirajo nas in pomilovalno po strani gledajo — toda to nas ne bo motilo. Pravili so potrjana. Odbor najeh je za primerno prostore v Zgornjem Kralju. O Velikinoči, začne zadržga poslovanje, katere delovanje naj Bog! blagoslovi, da se kaj izvede. — Poljsko društvo »La Salle« v Severni Ameriki meseca januarija, Amerikanski Slovenci imamo zalostne čase. Zato sem se zelo začudil, ko sem v »Dol. Novicah« braj, da vse tovarne delajo in da je dovolj zaslužka po premogokopih. Pisalec »Dol. Nov.« se; moti, kajti mož ne vé, da po naših krajih delavci se za pol dné nimajo zaslužka. Podpisani tedaj vsacega svari pred Ameriko in vsakemu svetuje, naj se toliko časa ne odpravi na pot, dokler od svojih znancev in sorodnikov ne dobi boljnih poročil. Nihče naj ne misli, da bi slovenski Amerikanci ne privoščili dobrega zaslužka svojim bratom. Kadar bomo tolarje po Ameriki s kosarami pobirali, takrat jitr bo vse dovolj, toda tedi časev skoraj gotovo ne bo ved. — Franc. Janša.

Górfje, meseca februarija. Bodečemu gorenjskemu poslancu na uho. Prepričani smo, da bó naš novi poslanec g. Pogačnik, ker je sam kmetovalec in ker je med nami vrasel, vnet zagovornik naših pravic. — Gospod Pogačnik sam dobro vé, kako hudo tare kmetovalce radovljiškega okraja sedanja nepravilna gozdna postava. Kako lepo bi se razcvitala živinoreja po Gorenjskem, ko bi kmetje živinorejé po planinah imeli zopet take pravice kot nekđaj. Uradni izkazi nam pričajo, da se je od l. 1880—1890 samo v našem okraju znižalo število goved za 2187 in število ovc za 1918. Te številke nam jasno dokazujejo potrebo in veliko korist planin. Gozdna postava bi morala biti po našem mnenju tako vravnana, da bi bila za različne kraje različna. Na Krasu je potrebno saditi, ker samo ne raste. Pri nas pa je drugače, ker imamo gozda dovolj pašnikov pa nimamo. Zato je pri nas večjega pomena pašnina, oziroma pašn ki, kot pa gozd. Vedno manj bo živine na Gorenjskem, ako se sedanja gozdna postava ne vravna tako, — da bo pašn imela večo pravico. Do sedaj se je godilo tako, — da se je čuval gozd, naj dobi živina dosti krmé sli ne. Nova gozdna postava naj bi bila tedaj v prvi vrsti priporočena našemu bodečemu poslancu.

iz Velešovega 10. febr. Le redkokdaj slišite kaj novega od nas. Danes pa vam sporočam o lepi stvarnosti, koja se je vršila v naši farni cerkvi 8. t. m. Kakor znano, je naša cerkev jedna najlepših in najimennejših ne samo na Gorenjskem, temveč sploh na Kranjskem. Ker se je ustanovila v naši fari bratovščina svete Družine, naročil je naš župnik, čast. gosp. Bl. Petric, podobó svete Družine. Podoba je jako ukusno narejena ter skóro 1-5 metra

visoka. Dne 3. t. m. pa jo je posebno slovesno po krasnem govoru blagoslovil preč. g. dekan A. Meznarec iz Kranja, kateremu so prisostovali razven domačega gosp. župnika tudi čast. gosp. Fr. Guri v. e. d. z. Ljubovč, čast. gospod A. Volc iz Oidovka ter Ed. Kosobud, kaplan v Cerkljah. Nato je bila sv. maša, koje je daroval domači gospod župnik. Slučaj je hotel, da je bil na ta dan tudi god domačega gospoda župnika, in se je slavnost se zato povečala. Bog nam ohrani se mnogo let tako požrtvovalnega, za cerkev tolikanj vneta ga duhovnika.

Tr. Tomičja 10. febr. Najbrž ste mislili, preč. gosp. urednik, da je naša posojilnica že zaspala, ker Vam po njej ustanovitvi toliko časa o njenem vspelnju nič ne povečamo. Toda temu ni tako. Tudi ona krepko deluje in je se prestala kritično dobe, ko ljudje z nezaupanjem gledajo to novotarijo in mislijo, da iz te moke ne bo kruha. V prvih mesecih svojega poslovanja je imela naša

posojilnica in hranilnica 18.871 gl. 97 kr. prometa. 52 vložnikov je vložilo 9208 gl. 90 kr.; in 57 zadruznikov si je izposodilo 9158 gl. 02 kr. Hranilne vloge se obrestujejo po 4 $\frac{1}{2}$ % in posojila po 5 $\frac{1}{2}$ %. Posojilnica je ustanovljena za vse občine župnije Ig, a za nekatere vasi je Tomičelj preoddaljen in se je ne poslučujejo. Posojila se daje večinoma na poroštvo, da se tako kmetu prihrani veliko stroškov. Pri nas smo tudi začeli letos poskušnje z umetnim gnojenjem. Redovno pričakujemo, ali bomo res slišali trave rasti na tistih travnikih, kjer smo z umetnim gnojem pognojili. Zlasti za močvirje je umetno gnojenje velike važnosti, in gg. bratom Kozlerjem v Urbici in Lipah so se lani poskušni prav dobro obnesli. Da se iznebimo iz travnikov nadležnega mahu, kupiti mislimo spomladi travniško brano. Tako hočemo tudi mi v kmeti stv. začeti kaj napredovati in si sami pomagati, ako nam vlada ne more ali noče.

Razgled po Slovenskem.

Molitve volilnih mož za peto kurijo in kmetijske občine se te dni vrše po deželi. Naj bi se jih naši somisljeniki povsed v polnem številu vdeleževali, in zmaga naših kandidatov bi bila zagotovljena. Kar smo dosedaj dobili poročil, so v zdatnem številu za nas ugodna. Le tam, kjer so bili naši možje prezaupni, zmagali so liberalci ali pa celo socijalni demokratje. V kmetijskih občinah so voljeni dosedaj naši možje: v Cirknici, Planini, Spodnji Idriji, Gerenjem Logatcu, Črnem vrhu, Naklem, na Studencu. — Socijalni demokratje so zmagali v peti kuriji v mestu Idriji in Spodnji Idriji, ker so prišli kot en mož na volišče. — Liberalci so si z malo večino za peto kurijo priborili polovico cirkniške občine, katero so tako zvitno razdelili, da je cirkniška liberalna gospoda skoraj sama volila.

Liberalne volilne spletke. Poroča se nam z Dolenjakega: Danes 12. t. m. prejel je naš gosp. župan celo polo papirja s sledečim volilnim priporočilom: »Po nasvetu visokega d. e. z. o. d. b. o. r. a naj bi se povodom razpisanih državnozbornih volitev volili na Kranjskem le vrli narodnjaki, sosebno za radeški okraj v volilnem razredu kmetijskih občin domačin Franc V. šnikar, deželne sodnije svetnik, sedaj v Ribnici, in v splošnem volilnem razredu gosp. Matija Kuno, posestnik in krojač v Ljubljani, kot državni poslanci. — Da se bo složno postopalo pri teh volitvah in se glasovi ne bi brezvsespešno cepili, obračam se do Vas z vljudno prošnjo, delovati po okolišu Vaše občine na to, da bodo voljeni taki volilni možje, kateri bodo volili potem le gori omenjena gospoda državni poslancema. V Radečah, dne 8. februvarija 1897. F. Juvančič, s. r. župan. — Blagorodnemu gospodu županu občine Škocijan. — Jdnakih priporočil je menda še vse narodni župan Juvančič razposlal na vse župane našega volilnega okraja. Torej pozor! Redovni smo, kaj goreče na to deželni odbor, katerega ima se tukaj brez dvojbe zlorablja.

Poslanca Pfeifer in Povše za dolenjske vinogradnike. V drugi polovici leta 1896 izročil je poslanec Pfeifer v imenu kmetijskih podružnic Vinica, Črnomelj, Metlika, Novomesto, Kostanjevica, Krško sledečo prošnjo: Položaj vinogradnikov postaja od dne do dne težavnejši. Neugodne trgovinske pogodbe, in umetna vina provzročujejo, da pada vinska cena vedno. Peronospora (strupena rosa) in druge trte uničujoče glive zmanjšujejo dohodke vinogradov. Nasaditev po trtni uši uničenih vinogradov prižadeva velikanske stroške. Le malo posestnikov je v srečnem položaju, da zmorejo te izvanredne in velike stroške. Ogromna večina prositi mora tuje pomoči potom državnih in deželnih posojil, da obnové svoje, po trtni uši uničene vinograde. Kar se pa tiče peronospore ali tako imenovane strupene rose, more se ta nadloga le v tem slučaju zatreti, ako se nji nasproti postavijo vsi vinogradniki v bran. Če škropijo le posamezniki svoje vinograde, drugi pa ne, ostanejo v neškropljenih vinogradih okužena mesta, iz katerih se ta bolezen po nezatrlih glivah širi vedno naprej, tako da ostane permanentna. Ošivno je torej, da to povsem ne pomaga, če premožnejši posestniki kupijo škropilnice in potrebno gradivo, in če škropé z njo svoje vinograde, če pa nasproti manj imoviti vinogradniki tega zaradi pomanjkanja potrebnih sredstev storiti ne morejo. Tera manj imovitim posestnikom treba je torej v tem oziru pomoči. Tedaj se prosí, da blagovoli Vaša Prezvzišenost naročiti škropilnice proti peronosperi, in jih brezplačno razdeliti med manj imovite vinogradnike. Tudi poslanec Povše je to zadevo povdarjal v svojem govoru dne 15. t. m. Nato je g. poljedelski minister v seji dne 16. t. m. doslovno sledeče odgovoril: »Od gosp. posl. Pfeiferja bila je meni, ne tu v javni seji, temveč naravnost izrečena želja, da bi se revnim občinam, katere zeló trpé od strupene rose, to je tudi posl. Povše omenil — škropilnice brezplačno razdelile. Uspjam si izreči, da sem pripravljenu streči tej želji.

Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji. Zupnijsko Crmošnjice je dobil č. g. Alojzij Krejner, župni upravitelj v Polomu. Razpisane so župnije Jesenice in Dobrava v radovljski dekaniji, in Polom (Ebenthal) v kočevski dekaniji.

Z Ruba. Nemika smrt nam je pobrala zopet enega duhovnika. 10. t. m. smo spremili k večnemu počitku gosp. Miha Lavčarja. Kako je bil gosp. priljubljen, priča veličasten pogreb. Bilo je duhovnikov 11. Ljudje so se ga vdeležili tudi iz sosednjih fara. Domača fara je bila vsa pri pogrebu. Govor mrtvaški je imel gosp. dekan. Med lepim govorom se je zalesketala solza na marsikaterem licu. Bog daj gosp. župniku večni mir, faranom pa kmalu naslednika.

Umrli. Gosp. Luka Preželj, duhovnik v Lepi potoki, pri Ljubljani, rojen 12. oktobra 1871, je po dolgotrajni bolezn 8. t. m. mirno v Gospodu zaspal. Naj v miru počiva!

Iz Šent Pavla poleg Šent Vida pri Zatični. Dne 13. t. m. je bil v tukajšnji občini zupanom izvoljen bivši zupan, posestnik Ant. Novak iz Št. Pavla, svetovalec: posestnika Ant. Rojec in Ant. Koračič, in odborniki ostanejo: A. Primc, I. Kutnar, F. Balent, F. Gerden in F. Škerjanc. Občani upamo, da bodo novoizvoljeni občinski zastop vsikdar vestno opravljal svoje dolžnosti oziraje se na korist cele občine.

Zveza slovenskih in nemških liberalcev v deželnem zboru se je pretekli teden zopet v čudni luči pokazala. Deželni poslanci naše stranke so namreč deželnega predsednika Heina vprašali kaj meni slaba vlada vkreniti zoper nesramno hišo, ki se je, kakor se sedaj kaže, brez vsacega odinega ugovora mestnih očetov ustanovila v Ljubljani. To interpelacijo ali vprašanje dali se tudi slovenskim in nemškim liberalcem v podpis, v najboljši nadi, da jih boče vsaj eden ali drugi s svojim podpisom podpjal. Toda smotili so se! Niti eden liberalcev ni imel toliko poguma, toliko moštva, da bi se bil upal

podpisati — val so se vklonili pod težki jarem nemškega barona, kateri ima, kakor smo zavedeli, v taeh zadevah svoje posebne nazore. — Marje volilci! Do dejstvo vrzite vsakemu liberalnemu agitatorju v obraz, kateri vas bo te dni skušal izrabiti na nasprotno stran. Noben pošten slovenski volilec ne more voliti moč, kateri ni ti božje niti npravne zapovedi niso več svete, kateri so radi par nesramnih pohotnozev pripravljene tudi slovenska dekleta prodajati — v seznanst.

Gróf Hohenwart na svoje volilce. Bivši poslanec gorenjskih kmečkih občin, gróf Hohenwart, je objavil nastopno pismo na svoje volilce: S sktepom zasedanja sedaj razpuščenega državnega zbora dovršil sem v tej visoki zbornici 24letno poslaniško delovanje. Zaradi svoje rjšoke starosti ne morem več sprejeti kandidature. Dovoljujem si tedaj vsem spoštovanim volilcem izreči tem potqm svojo priščno zahvalo za skozi tolike let mi skazano zaupanje, ter prošnjo, da si za bodoči državni zbor zberó mlajšo moč, meni pa da ohranijo prijazni spomin. — Na Dunaju, 4. svečana 1897. — Karol gróf Hohenwart.

Iz Gorice. P. svečevanje krškega škofa dr. Mahniča se je dne 7. t. m. izvršilo z največjo slovesnostjo. Najzoši so bili: knezonadškof goriski dr. Zorn nadškof dr. Glavina, knezoškof dr. Misia ter škofa Stark in Flepp. Duhovščina ljubljanske škofije je poslala posebno odposlanstvo v Gorico, katero je novo posvečenemu škofu izročilo dragocena darila: mitro, prstan in skofovske knjige.

V tržaški okolici je bilo 7. t. m. šest shodov, na katerih so bili določeni kandidatje za prihodnje občinske ob jednom deželnozbornske volilve. Na shodih v Križu, na Kontovelju in Proseku je bil proglašen kandidatom za VI. okraj dosedanji zastopnik g. Ivan Gorjup, na shodih v Bazovici in Padriču za V. okraj gospod Aj. Gorjup in v Lonjerju za II. okraj g. Fran Kosč, župnik v Katinari.

Domača zdravila.

1. Brinove jagode.

V naši domovini raste skoro povsodi navadna brina; zlasti jo vidim po nerodovitnih, pustih krajih, kjer naprednja časih komaj pristopne goščeve. Kjer nič drugega ne raste, brina vendar le dobro veseva.

Brina je navadno grm, včasih pa tudi nizko drevo, z na vse strani strlesimi vejami. Listi so siljasti in obdajo kakor gje. Pipe žni les služi slugarjem.

Znana pa je brina zaradi sadu, to je svojih jagod, katere brinovice imenujemo. Kde ne vé, da nekateri prič radi pobirajo te jagode? Brinoveka ima edtod svoje ime. Brina nosi vse leto jagode. Nekateri so že zrele, druge se še razvijajo. Ljudje kaj radi nabirajo brinovice, njih različno uporabljajo. Veakomar je znaša brinovec, to je isti brinovec, gana pljeda. Če si se nekoliko

prostor je nepojten z vseh strani. Ko si zjutraj prezračil sobo, in ti slaba počkvari zrak z neprijetnim duhom, vzameš nekoliko brinovega lesa, in s tem pokadiš sobo. Isto dosežeš, če vzameš mesto lesa nekoliko brinovit jagod in jih na žrjavici razgrješ. V sobi se razširja prijeten duh, in de posebno bolnikom dobro. Nekateri trdijo tudi, da ta duh zamori v zraku, ko bi bilo v njem kaj nalezljivega.

Oni, ki trčejo bolnikom, ali jih pogostoma obiskujejo, naj vedno svačijo brinovice, in ne bodo z lahke nalezli kakšne bolezni. Za malskane in za malskane, ki so slab zelodec, pomaga st. taklo z brinoviciami. Pevi dan naj vzame štiri brinovice, drugi dan pet, ta tako dalje do petnajst. Potem zopet enak dan

po eno manj. Sicer mu pa pomagajo tudi, če se ne drži tega reda. Komur se je sesedla sapa v želodcu, pomagajo brinovice gotovo. Brinovice slove pa tudi kot zdravilo za kamen in pesek, za ledvične in jetrne bolezni.

Zdravilo so tudi mlade vejice. Čaj iz takih vejic je dobro čistilo za kri, in zdravilo v začetku vodenice. Čaj pa si napraviš tudi iz brinovic, če jih 15—20 kuhaš kakih deset minut v pol litru kropa. To pijačo potem pij polagoma ves dan.

Brinovo olje ljudje navadno drago kupujejo. Napraviš si pa lahko sam to tinkturo. V steklenico daj nekoliko brinovic, nalij na-nje toliko zganja, da jih po-

krije, zamaši steklenico, in pusti to štiri dni mirno. Po tem času odlij zganje v drugo steklenico na nove brinovice, in pusti zopet štiri dni. Tretjič stori prav tako! Potem odlij zganje v posebno steklenico, katero dobro zamaši in shrani. To je brinovo olje. Rabi se kot dobro zdravilo za kamen. Vzemi namreč žlico tega olja, vlij ga v kupico gorkega vina, in izpij.

Kadar spravljaš suho meso, osoliš ga vselej poprej; ne pozabi mu pa pridejati še nekoliko brinovic. Tudi v kisló zelje jih natrosi, ker dajo prijetni okus in duh.

Gospodinje, imejte brinovice vedno doma pripravljene!

Raznoterosti.

(Velitve volilnih móž.) V občini Planina so se vršile volitve 9. in 10. t. m. Prvi dan je prišlo 66 volilcev, drugi dan 53. Soglasno so izvoljeni volilni možje katoliško-narodne stranke. V splošni kuriji ima občina 7 volilnih móž, v skupini kmečkih občin 8. Katoliško-zavedna Notranjska — žive! Ta soglasna volitev je pač najboljši odgovor potovalnemu agentu in večaju liberalnega general-staba v Postojini, koncipijentu gosp. Starcu, ki se je prišel minolo nedeljo zadirat k volilnemu shodu na Uneč in nas zmerjat z »grajščinsko stranko«. Ako ima naše ljudstvo takega moža, kot je knez W., na svoji strani, je gotovo to častno zanj in za visokorodnega uzorno blagosrč. kneza. Da bi smeli gosp. Starcu povsod na tak način strgati korenček!

(Stajerski deželni zbor) je dlé 10. t. m. volil nov deželni odbor. Poslanci kmetijskih občin so izvolili Slovenca Robiča kot svojega zastopnika. Nemški konservativci sedaj očitajo Slovencem, da so s pomočjo nemških nacionalcev dobili deželnega odbornika, toda pravičnost zahteva, da ima pol milijona Slovencev vsaj jednega moža v tako važnem zboru.

(Vagen—cerkev.) Škof v Dakoti (Severna Amerika) ima velikansko škofijo, po kateri so posamezna mesta silno raztresena. Da pa more svoje ovtiče redoma obiskovati, dal si je napraviti za 6000 glđ. železniški voz, ki je nad 21 m dolg. Na jednom koncu je altar, prižnica in krstni kamen, na drugem pa majhne orglje. Drugi prostor je napolnjen z 80 stoli za vernike. Za oltarjem in prižnico ima malo sobico, koder stanuje, dela, spi in je.

(Zidali bodo) v Ljubljani letos nad 25 hiš, mej katerimi bodo nekatere velikanske: kakor palača za deželno vladó, kasarna za artilerijo. Zidali bodo tudi troje šolskih poslopij, napravo za električno razsvetljavo, javno kopališče itd.

(Nemški grozovitnež v Afriki.) Nedavno je stal pred sodiščem v Potsdamu pruski prisednik (assessor) Velau, ki je kot cesarski uradnik v Kamerunu v Afriki storil veliko grozovitosti. Za malenkosti je dal grozovito pretepati Afrikanca, ukazal požigati vasi in nekaterim stankam vratove porezati, druge stare ujetnice, starce in otroke, na pol mrtve, razbite in razmesarjene vreči v

ječo. Tri ujetnike je pustil lakote poginiti, druge po cele dni stradati ter jih dal na ladajah tako trdo privezati, da so se jim v udih in drugod črvi zaredili; zopet druge je zapovedal postreljati, kakor divje zivali. Sedemdeset tacih zločinov ima na vesti. Nihče bi se ne čudil, ko bi takega hudodelca, »pruskega kulturonošca« k smrti obsodili. — O, kaj se! — zavoljo »prestopka v službi« je bil z enako stopnjo prestavljen v drugo službo in na 250 glđ. denarne globe!

(Kupčija z mrličji.) V Novem-Jorku se vrši sedaj sodna razprava zoper uradnike tamošnje mestne mrtvašnice. Dotični uradniki so namreč trupla samomorilcev in mnogih drugih prodajali zdravnikom. Preiskava je pokazala, da je uradnikom nosila ta trgovina do petdeset-tisoč dolarjev na leto.

(Ura v kravjem želodcu.) Pred kratkim so nekje zaklali kravo. I, kaj je to kaj posebnega? Nič! A to je pa vendar nekaj, da so v želodcu liske našli srebrno uro. Urar je preiskal uro in potrdil, da je popolnoma dobra. Mesar je kupil lisko v sosednji vasi pri kmetu, ki pa ni nobene ure pogrešal. Najbrž je kdo prenočeval na senu in uro zgubil, ali pa jo je nalašč v seno skril. Potem je pa prišla po navadnem potu v kravji želodec.

(V 31 dneh okoli zemlje.) Kadar bode dodelana prekosibirska železnica, trajalo bode potovanje okoli zemlje 31 dni, ako bode vlak prevozil 30 km. v jedni uri.

(Kako hitro leté lastovke?) Preteklo spomlad so spustili mnogo golobov in jedno lastovko, ki je bila doma v Antwerpenu, v 255 kilometrov oddaljenem mestu Kompjenu, v zrak. Kakor blisk je zletela lastovka proti rojstnemu kraju, ne da bila poprej nestalno krog in krog frfotala in iskala smeri proti svojemu domu, kakor golobje. V jedni uri in osmih minutah je priletela v svoje gnezdo, ki je bilo 255 kilometrov oddaljeno. — Da so jo spoznali, so ji prej pobarvali parje z umetno barvo. Golobje so še-le tri ure pozneje prileteli v svoj rojstni kraj. Iz tega so izračunali, da preleti golob v jedni sekundi 15 metrov, lastovka pa 58 metrov. Tako rabijo lastovke vsako leto iz Afrike v naše krajesamo pol dneva.

(Neki postarni oče) reče svojim trem muhastim sinovom: »Postaral sem se; čas je, da izročim gospo-

darstvo enemu izmed vas. Kdor bo storil najbolje svoje delo, dobi gospodarstvo. — Najstareji, ki je bil kovač, pride čez tri dni k očetu, rekoč: »Oče! jaz sem konja v diru zbosil in na novo podkoval. Dajte mi gospodarstvo!« — Srednji, brivec, pristopi, rekoč: »Oče! jaz sem bežečega zajca obril, in ga nisem kar nič obrezal. Dajte meni gospodarstvo!« — Tretji je bil vojak pri konjikih. Tudi la pristopi, ter pravi: »Oče! stal sem sredi polja, kar se vlije ploha. Jaz potegnem sabljo, in tako ročno odbijam kaplje, da me ni jedna ni zmočila.« — Oče pokima s glavo ter reče: »Najmlajši si, svoje delo si pa najbolje opravil. Tvoje delo namreč je bilo, da si svojo kožo suho ohranil. To si storil, zato tudi upam, da boš zagal ohraniti svoje gospodarstvo suho in brez dolgov. Tvoje je gospodarstvo.«

Medri sodnik. Nek Turek je posodil drugemu Turku nekaj denarja. Ko mu ta noče plačati, ga prizene spik pred sodnika. Toda dolžnik tudi tukaj trdi, da mu

tožnik ni nič posodil. »Ali imaš priče?« vpraša kadi (sodnik) tožnika. »Ne, le jedno drevo je stalo blizu tistega mesta, kjer sem denar nastel.« »Pojdi ponj!« Tožnik gre. Sodnik pa se med tem peča z drugimi stvarmi. Čez nekaj časa pa pravi zatožencu: »Ali se ti ne zdi, da že dolgo časa hodi?« — »Da, gospod saj je drevo dve uri od tukaj!« — Ptiček se je vjel.

Meder pijanec. »Ej! Zapltnikar, kako pa to, da greš vselej v cestnem jarku mesto po cesti, kadar se vračaš iz krčme?« — »Glej! ljubi sosed Hoštar, kadar čutim, da ga imam malo preveč, grem_raje precej v jarek, — da vanj ne padem.«

Skrbna žena. »I, dragi Trepal, zakaj si jel voditi psa na sprehod?« vpraša Sršen svojega prijatelja. — »Oh! odgovori Trepal, odkar je žena zvedela, da je prepovedano pse jemati s sabo v gostilno, ne smem nikamor brez kodreža.«

Narodno gospodarstvo.

Kmečlet stan vidno propada. To nam dokazujeje številke. Leta 1894. je bilo v Avstriji trinajsttisoč in 89 kmetij prisilno na dražbi prodanih. Sodnijsko so bile cenjene 30 milijonov 150 tisoč in 840 gld.; dolga na njih je pa bilo 37 milijonov 990 tisoč in 58 gld.; prodane so bile za 22 milijonov 500 tisoč in 627 gld., tako da je bilo nad 15 milijonov izgube. Ali ne potrebuje kmečki stan nojne podpore? Ali hočemo čakati, da se da se gospodarstvo še bolj pogrezne? Ali bo potem prišel ščedenik? Zrušimo se v kmečkih zadrugah. Pri naših sosedih (na Bavarskem) so že nekaj let tem ustanovljene take zadruge. Za podlago imajo povsod Ref. Eisenove dosojitnice. Vseh zadrug je okoli 1500, ki so združene v deželno zvezo. V zadnjih letih so se precej razvile. Skupno naročevanje blaga se je v dveh letih za petkrat pomnožilo. Za svoje pridelke imajo devet velikih skladišč, kjer imajo na prodaj: zito, klanvo živino, krompir, drva in hmelj. In mi?!

Če perilo zmrzuje. V tem času perilo zmrzuje in to napravlja pericam in gospodinjam mnogo sitnosti

in skrb, ker se perilo lomi. Da se to ne bo zgodilo, si tako-le pomagajte: V tišto vodo, s katero nazadnje perilo izpirate, vrzite jedno pest kuhinjske soli, seveda sol mora biti prav čista. Najbolje je tako, če vlijete na sol vroče vode, ki sol raztopi, potem pustite, da se tista sol ki se ostane, sesede ne dno in potem to raztopnino vliete v vodo, s katero hočete izpirati. A pazite, da tisto, kar je ostalo na dnu, ne pade v vodo! Če v ti vodi izperete, se vam ni bati, da bi se perilo le kolikoj poškodovalo.

Prihodnja številka "DOMOLUBA" izide dne 4. marca 1897 vroče.

Loterijske srečke.

Dunaj, 6. februarja:	42	23	62	64	65
Gradec, 6. februarja:	9	29	67	78	89
Lina, 13. februarja:	65	85	63	28	48
Trst, 13. februarja:	55	57	30	66	38

Velika 50 krajcarska loterija v Inomostu.

SS 18

Glavni dobitok

75.000 kron v gotovini
s 20% odbitkom.

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Zrebanje že v soboto!

(184) 3

1023

Vizitnice

in koverta

priporoča

Katol. Tiskarna.

Oelz—kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi.

Cestite gospodinje!

Zahtevajte in kupujte to kavo!

Prodaja se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Tržne cene v Ljubljani,

15 februarja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	8 70	Špeh, povojen, kgr.	68
Raj.	6 30	Surovo maslo,	70
Ječmen,	5 50	Jajce, jedno	2 ^a
Oves,	6	Mleko, liter	10
Ajda,	7	Goveje meso kgr.	64
Proso,	7	Telečje	58
Kosuza,	5	Svinjsko	58
Krompir,	2 30	Koštrunovo	40
Leča hkl.	11	Pišanec	60
Grah	12	Gelob	47
Fisol,	10	Seno, 100 kgr.	60
Maslo kgr.	90	Slama,	2 38
Mast,	76	Drya tida, 4 kub. mtr.	7 10
Špeh, svež	62	» mehka	5

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

(130) (2)

Sidro

Liniment Capsici compos.

144 2 iz lekarne Richter-jeve v Pragi

priznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gl. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 46 25 6

Richter-jev liniment s 'sidrom'

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko "sidro" kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri znamenju levu v Pragi.

Usojam si prečistiti duhovščini, slavnemu občinstvu in veseloštopovanju odjemalcem uljudno naznaniti, da sem s dnem 8. februarja t. l. preselil svoje

trgovino

s klobuki, čepicami in krznarskimi izdelki iz prejšnje prodajalnice v gosp. Kirbiša hiši na Kongresnem trgu v novo urejene

prodajalnišne prostore

v Wolfovi (preje gledališni) ulici št. 5

Ob tej priliki se priprošam večstranski ter prosim, da se mi ohrani tekem 23 let pridobljena časteca me blagoklopije in občinstva.

Veseloštopovanjem

152 6-1 **Anton Krajčič.**

Istotam je tudi trgovina s klobuki za dame.

V Podgorji pri Kamniku je na prodaj

148 1

hiša

z vrtem in njivo, stoječa pri cesti nekoliko na samem. Dohi se za 1200. Kupci naj se oglašajo v Podgorji „pri Mačku“.

4 zlate, 18 srebrnih kolanj, 30 častnih in priznanih diplom.

Kwizdov restitucijski fluid

c. in kr. priv. umivalna voda za konje
cena stekl. 1 gl. 40 kr. a. v.

Vže tekom 35 let uporabljavana v dvernih hlevih, v vedjih konjarskih vojaških in civilnih, krepki pred in ojačuje po velikih štrapacah, pri izpahnjenu, strdelosti mišic, kit itd., usposablja konja k trajnemu naporu pri tekanju.

Pristen dobi se le, ako je pritisnjena varstvena znamka, v vseh lekarnah in droguerijah v Avstro-Ogerski. 116 (8-2)

Glavna zaloga:

Fran Iv. Kwizda

c. in kr. avstr.-ogerski in kralj. rúmuški dverni zdravnik
okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaj

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmacevtskih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih oblistov.

Najstareje, najpristneje, najreineje in najceneje ljudsko domače zdravilo ki uteši prane in plučne boleznit itd. ter je vpravilo potvrdjeno

in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja trdka Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene varstvene znamke, naj se odkloni kot čim manjše ali nič vredneje ponaredbi. Pazi naj se torej vedno balzane na zeleno varstveno znamko, katero zgoraj! Ponarejatec in pesnematve svojega jedine pravega balzama, kakor tudi prakupca nič vrednih, ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamev, zasledujem najhujše sodiljskim potem na podlagi zakona o varstvenih znakih. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angolja varha lekarno A. Thierryje v Pregradi pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franco vsake avstro-ogarske poštno poštne 4 krone, v Bosno in Hercegovino 22 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilje. Razpošilje se samo proti predplačilu ali poštnemu porzetju. Pazi naj se vedno balzane na zeleno varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

Adolf Thierry, lekarnar

139 20-3 v Pregradi pri Rogatec-Slatini. 19 20-6

R. Miklauc

v Ljubljani

v baraki za knezoškofijsko palačo

(za vodo)

prilagojena za zaročencem svojo novourejeno zalogo suknenega in blaga za obleke, svilnate rute, cvilih, namizne prte, servijete, brisače, bele in neobeljene kotenino

po najnižji ceni

ter se nadeja obilnega nakupovanja.

138 (3-3)

Pristas Hahnes kanarčke

žergeltve

lastne reje razpošilja so pošti in sicer pamec po 5-10 kron, samice po 1-2 kroze

Val Kobay 127 5 v Skofji Loki.

100 do 300 gld

na mesec lahko posteno zasuii slahari ter gvozd brez izgube, ako hoče prodajati postavno dopuščena državna piama in sreke.

Ponudbe pođ naslovom: "leichter Verdienst" Rudolff Maase, Duna, (747 10 6)

135 4/ klg. kave

poština prosto proti povzetju, ali če se denar naprej pošlje, zjamčeno najboljšo kavo.

- Atrik. moka, biserni . . . gld. 5-20
- Santoe, krd. 5-10
- Kuba, zelen, posebno fini . . . 5-35
- Čajni, mikroselni, p. f. 6-30
- Zlafi, java, rumekast, p. f. . . . 6-80
- Biserna kava, zelo fina 6-90
- Arab moka, fi. hladnišec 7-75

Cenik in carinski tarif zasloaj. Rttlinger & Co., Hamburg.

Ta domaća zdravila dobijo se najceneje po pošti, so mnogo let iskusena, z dobrim uspehom rabljena. Vsaka zdravilo ima postavno farsitveno znamko, je najhliše kako-voči, vedno vroče in priznano. Posebno so

Kapljice za želodec

krepujoče, sliz raztvaryajoče, odperjajoče, čistujoče in slast vzbujajoče.

1 steklenica 80 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tocate 4 gld. 50 kr.

Dr. pl. Trnkóczy-a odvajajo (čistilna) kroglic.

1 skatljica 21 kr., 1 skatlek 1 gld. 6 kr.

Najboljše dietično sredstvo za želodec!

Marija-Lurski grenčec za želodec

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Priporoča se najtoplejše kot kemično čisti, hygienični, dietični želodčni liker. Ta dobri grenčec za želodec je med vsemi grenčiči, obživljajočimi soki lid. najpriporodljivejši. Oživlja in okrepeče želodec, vabuja slast, do jedi, s kratka, je najboljše, z mnogimi zahvalnimi pismi priporočeno grenčec za želodec. Vse te kakor vsa druga zdravila razpošilja na vse kraje vsak dan po pošti.

lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko, 67 (12-8)

Svarilo! Ta liker pristen je le tedaj, ako je na vsaki steklenici od lekarni uradno zaščitena varnostna znamka Marija-Lurska in jami!

Razglas.

Občni zbor

„Kmetijske hranilnice in posojilnice v Stanem Trgu pri Ložu,

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

na dan 21. februarja 1897. leta ob 3. uri popoldne

v prostoru kmetijskih v Stanem Trgu.

s sledečim vspeředom:

1. Nagovor.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Polaganje računov za 1896. leto.
4. Volitev novega odbora in nadzorništa.
5. Evzni meseci.

K obilni udeležbi vabi 147 1-1

odlik „Kmetijske hranilnice in posojilnice“.

Hiša na prodaj.

V Gornjem Kašlju, blizo vevške tovarne se papir ja po gospodarski smrti na prodaj hiša št. 18 z gospodarskimi poslopiji in jedno njivo vred. Pray primerna za hišo za tako prodajalnice, in je že tudi 18 let bila trgovina v njej. — Več se izve pri lastniku Francuši Mobil-stantar v Gor. Kašlju št. 99. 162 1-1

R. Pserhoferja„**lekarna pri zlatem državnem jabolku**“

na Dunaju, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhoferjeve**odvajalne kroglice**

preje křištilne kroglice imenovane, se staroznano, lahko odvajajoče od mnogih zdravnikov priporočeno domače zdravilno sredstvo. — Te kroglice so iste, katere so že več desetletij dobro znane pod imenom **J. Pserhoferjeve křištilne kroglice**. Pristine izdelujejo se edino le v lekarni pri zlatem državnem jabolku na Dunaju I., Singerstrasse 15.

Cena tem kroglicam: 1 škatljica 15 kroglic 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami gl. 1-5.

Ako se svota vnaprej pošlje velja s poštnino vred: 1 zavoj kroglic gl. 1-25, 2 zavoja gl. 2-30, 3 zavoji gl. 3-36, 4 zavoji gl. 4-40, 5 zavojev gl. 5-20, 10 zavojev gl. 9-20. (Manj od zavoja se ne pošlje.)

Zahtevajo naj se izreče „**J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice**“ ter naj se pazi, da ima vsaka škatljica na pokrovu radeče tiskano ime **J. Pserhofer**, kakoršno je tudi na navodilu za uporabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferjev
1 lonček 40 kr., franko poslan 65 kr.

Trpotčev sok, steklenica 50 kr.

Balzam za gušo steklenica 40 kr.
franko posl. 65 kr.

Stollovi kola-preparati

izvrstno krepčujoči želodec in živce. Liter kola-vina ali izlečka 3 gl., pol litra 1 gl. 60 kr., četrt litra 85 kr.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. Stuedela, lonček 50 kr., franko poslan 75 kr.

Rasun tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in ino-semske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbijo. Pošiljatev po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštnem nakazilu), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljatih s povzetjem. 100 (6-8)

Grenka želodčna tinktura

(preje življenjska esenca ali Praške kapljice.)
Lehkotno odvajajoče sredstvo, oživlja in krepča želodec, ter pospešuje prebavljanje. Stekl. 22 kr., dvanaest stekl. gl. 2-—

Balzam za rane stekl. 50 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhoferjeva, najboljša sredstvo za rast las, lonček 2 gl.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Buirleha, domače sredstvo proti slabemu prebavljanju. Zavoj gl. 1-—

Agentje,

obiskujoči privatnike, se sprejmo proti visoki proviziji za razpečevanje posebnovrstnih tesnih zagrijal in pekelov, še šestkrat odlikovanih. Ponudbe z referencijami na C. Klemt, Braunau tovarnar i. B. (Ustanovljeno 1878.) Največji zavod za tako blago. 142 2

Hiša 151 1

naprodaj z 12 merniki posetve blizu cerkve pod ugodnimi pogoji.

Več pov. Jos. Kordež v Sentjurji pri Kranju.

Najboljši**živinski prašek**

je Barthelovo krmilno apno, koje preprečuje lizavost in glodanje lesnja, omehčevalost kostij, shujšanje, pospešuje prebavljanje, proizvoda da ima žival več mleka, pomnoži delavno meč, dá trdno, zdrave mase itd.

Za vsako žival nepogodljiv. — Opis se pošlje na željo zastoj. 5 kg. za poskušnjo gl. 1. — od Dunaja. 114 (6-4)

A. Barthel in dr.

Dunaj X., Keplergasse št. 20.

Lekarna pri Mariji Pomagaj v Ljubljani.

Novo urejena 141 (3)

lekarna „pri Mariji Pomagaj“

M. Leusteka, Rešjeva cesta št. 1

poleg mesarskega mosta v Ljubljani

priporoča gospodarjem in kmetovalcem - živinorejcem

izvrstni redilni prah za živino

konje, govedo in prašiče

jeden zavojček z rab. navodom 30 kr., dvakrat toliko 60 kr.

Velika zaloga vseh preiskuenih, izorno delujočih domačih zdravil, katere se po časih in cenah priporočajo kot izvrstna sredstva proti raznim boleznim. — Razpošilja se vsak dan dvakrat s pošto.

Rešjeva cesta št. 1 poleg mesarskega mosta.

Velika izbora lopih, porahnih daril za Božič in novo leto!

Najboljše ure po najnižji ceni

in

veržice, uhane, prstane itd.

ima v zalogi

Fr. Čuden, urar v Ljubljani

na Mestnem trgu nasproti rotovžu

Popravila izvršuje kar močno natančno pod jamstvom.

Zaloga in popraviljanje koles za vozarenje (biciklov) po nizki ceni. 101 9

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni urednik Ivan Rakovec.

Tiska „Katoliška Tiskarna.“

Herbabny-jev podfosfornaste-kisli**apneno-železni sirup**

Ta 26 let z največjim uspehom rabljeni, prvi sirup rastopilja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pēt, daje silo do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepči. Železo, ki je v sirupu v lahke si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopilja fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenic je 1 gl. 25 kr., po pošti 30 kr. več 113 6 za variljanje. 668 20-14

Svarilo! Svarimo pred po-

naredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi si, a se vendar pševaj sestavi in svojem učinku popolnoma razlikne od naloge originalnega 26 let obstojelega podfosfornaste kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj to torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stajoča oblastvena protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nizko ceno, niti z družimi pretvezanji, da bi kupili kake ponaredbe!

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaisertrasse 73 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.